
**System euroatlantycki
i bezpieczeństwo międzynarodowe
w multipolarnym świecie**

**Miejsce i rola Polski
w euroatlantyckim systemie
bezpieczeństwa**

Pod redakcją naukową
Józefa M. Fiszera

Instytut Studiów Politycznych
Polskiej Akademii Nauk

Warszawa
2013

WSTĘP (<i>Józef M. Fiszer</i>)	23
---	----

CZĘŚĆ PIERWSZA

**System euroatlantyki i bezpieczeństwo międzynarodowe
w wielobiegunowym świecie**

ROZDZIAŁ 1. System euroatlantyki oraz jego miejsce i rola w multipolarnym łańdże międzynarodowym – <i>Józef M. Fiszer</i>	
1.1. Wprowadzenie	29
1.2. Współczesny system międzynarodowy i jego przesłanki	36
1.2.1. Świat współczesny w świetle różnych teorii i paradygmatów badawczych	36
1.2.2. Polaryzacja stanowisk członków NATO i Unii Europejskiej	41
1.2.3. Rosja a nowy łańdże międzynarodowy i jego bezpieczeństwo	43
1.2.4. Stanowisko RFN i Polski wobec euroatlantycznego bezpieczeństwa międzynarodowego	49
1.3. System euroatlantyki oraz jego perspektywy w multipolarnym świecie	54
1.3.1. Miejsce Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej w systemie euroatlantycznym – aspekty ekonomiczne i polityczne	54
1.3.2. Współpraca Unii Europejskiej i NATO	58
1.3.3. Przyszłość systemu euroatlantycznego: szanse i zagrożenia	65
1.4. Zakończenie	69
ROZDZIAŁ 2. Perspektywy rozwoju euroatlantyzmu w ujęciu paradygmatu geopolitycznego – <i>Franciszek Gotembski</i>	
2.1. Wprowadzenie	71
2.2. Geopolityczne przesłanki euroatlantyzmu	71
2.3. Globalizacja a płaszczyzna euroatlantyzmu	73

2.4. Euroatlantyzm w wymiarze cywilizacyjnym	80
2.5. Euroatlantyzm w warunkach globalnego systemu multipolarnego	85
2.6. Zakończenie	89

ROZDZIAŁ 3. Zrównoważony rozwój społeczno-ekonomiczny
i jego znaczenie dla zapewnienia ładu w przestrzeni lokalnej, regionalnej
i światowej – *Bogusław Jagusiak*

3.1. Wprowadzenie	90
3.2. Przestrzeń lokalna – państwo	92
3.3. Przestrzeń regionalna – Unia Europejska	95
3.4. Przestrzeń światowa – świat globalny	98
3.5. Zakończenie	105

ROZDZIAŁ 4. Rewitalizacja partnerstwa transatlantyckiego?
Perspektywy Transatlantyckiego Partnerstwa na rzecz Handlu
i Inwestycji – *Jakub Wódka*

4.1. Wprowadzenie	107
4.2. Potencjał gospodarczy transatlantyckiego tandemu	110
4.3. Krótka historia transatlantyckich umów o wolnym handlu	113
4.4. Transatlantyckie Partnerstwo na rzecz Handlu i Inwestycji	115
4.4.1. <i>Modus operandi</i> negocjacji TTIP	115
4.4.2. Zakres przyszłej umowy	117
4.4.3. Korzyści ekonomiczne	120
4.4.4. Implikacje geopolityczne	122
4.5. Zakończenie	125

ROZDZIAŁ 5. Bezpieczeństwo międzynarodowe i system euroatlantycki
w niemieckiej polityce przed wyborami do Bundestagu w 2013 roku
– *Krzysztof Garczewski*

5.1. Wprowadzenie	126
5.2. Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna / Unia Chrześcijańsko-Społeczna ...	127
5.3. Wolna Partia Demokratyczna	131
5.4. Socjaldemokratyczna Partia Niemiec	135
5.5. Sojusz 90 / Zieloni	139
5.6. Partia Lewicy	146
5.7. Inne wybrane niemieckie partie polityczne	147
5.8. Zakończenie	149

ROZDZIAŁ 6. Od Kosowa do Afganistanu: chińska percepcja Sojuszu
Północnoatlantyckiego – *Jan Rowiński, Dominik Mierzejewski*

6.1. Wprowadzenie	150
6.2. Stosunek Chin do Sojuszu Północnoatlantyckiego	151
6.3. Afgańskie interesy Chin: inwestycje i rozwój prowincji zachodnich	161
6.4. Międzynarodowy kontekst polityki Chin w stosunku do Sojuszu Północnoatlantyckiego	165
6.5. Zakończenie	170

CZEŚĆ DRUGA

Pozycja oraz rola Unii Europejskiej w systemie euroatlantyckim i w nowym ładzie międzynarodowym

ROZDZIAŁ 7. Unia Europejska jako aktor nowego multipolarnego porządku światowego bezpieczeństwa? – <i>Krzysztof Miszczak</i>	
7.1. Wprowadzenie	175
7.2. Unia Europejska a nowe rozdanie w globalizacji siły	177
7.3. Przyszła rola Unii Europejskiej w międzynarodowym systemie globalnego bezpieczeństwa	185
7.4. Zakończenie	189
ROZDZIAŁ 8. Wewnętrzne uwarunkowania polityki zewnętrznej Unii Europejskiej w kontekście kryzysu gospodarczego – <i>Agnieszka K. Cianciara</i>	
8.1. Wprowadzenie	191
8.2. Wewnętrzne przemiany w Unii Europejskiej w dobie kryzysu gospodarczego	192
8.2.1. Kryzys strefy euro	192
8.2.2. Kryzys instytucjonalny	194
8.2.3. Kryzys polityczny i kryzys legitymizacji	197
8.2.4. Zróżnicowana integracja i zmiany w dystrybucji władzy na kontynencie	200
8.3. Wpływ procesów wewnętrznych na politykę zewnętrzną Unii Europejskiej	202
8.3.1. Wpływ na politykę rozszerzenia i sąsiedztwa	202
8.3.2. Wpływ na pozycję międzynarodową Unii Europejskiej w multipolarnym świecie	204
8.4. Zakończenie	206
ROZDZIAŁ 9. Reforma strategii bezpieczeństwa Unii Europejskiej jako nowe otwarcie w relacjach transatlantyckich. Koncepcja i perspektywy – <i>Paweł Olszewski</i>	
9.1. Wprowadzenie	208
9.2. Założenia strategii bezpieczeństwa Unii Europejskiej i ich ocena	210
9.3. Sytuacja międzynarodowa w latach 2003–2013 a strategia bezpieczeństwa Unii Europejskiej	216
9.4. Koncepcja i perspektywy reformy strategii bezpieczeństwa Unii Europejskiej	222
9.5. Wpływ reformy na stosunki transatlantyckie	226
9.6. Zakończenie	228
ROZDZIAŁ 10. Szanse, wyzwania, ryzyko i zagrożenia wynikające z ewolucji tożsamości NATO – <i>Karolina Libront</i>	
10.1. Wprowadzenie	230
10.2. Założenia teoretyczne i metodologiczne	231

10.3. Utrzymanie znaczenia NATO związane z przedmiotowym rozszerzeniem zadań	232
10.4. Osłabienie spójności	235
10.5. Redefinicja artykułu 5 traktatu waszyngtońskiego	237
10.6. Globalizacja zadań	240
10.7. Nadmierne rozciągnięcie zasobów	242
10.8. Zakończenie	245

ROZDZIAŁ 11. Siła islamu czy słabość Zachodu? Kierunki przemian społeczno-gospodarczych państw Unii Europejskiej

– *Daria Orzechowska-Słowikowska*

11.1. Wprowadzenie	247
11.2. Migracje w cieniu arabskiej wiosny – wyzwanie nie tylko dla Europy ..	249
11.3. Lampedusa – niechciane dziecko Europy	251
11.4. Muzułmanie a rozwój gospodarczy Europy	253
11.5. Trudna integracja muzułmanów – problem Unii Europejskiej	256
11.6. Dobry muzułmanin i lojalny obywatel Europy – czy to w ogóle możliwe?	258
11.7. Zakończenie	261

CZĘŚĆ TRZECIA

Miejsce Polski w euroatlantyckim systemie bezpieczeństwa międzynarodowego obecnie i w perspektywie ładu multipolarnego

ROZDZIAŁ 12. Polska w świecie i w Europie – *Longin Pastusiak*

12.1. Wprowadzenie	265
12.2. Miejsce Polski w świecie	266
12.3. Miejsce Polski w Europie	276
12.4. Zakończenie	280

ROZDZIAŁ 13. Rola Polski w euroatlantyckim systemie bezpieczeństwa w ocenie głównych sił politycznych – *Agnieszka Orzelska-Stąpczek*

13.1. Wprowadzenie	281
13.2. Euroatlantycki system bezpieczeństwa w świetle materiałów programowych wybranych partii	283
13.2.1. Platforma Obywatelska	283
13.2.2. Polskie Stronnictwo Ludowe	286
13.2.3. Prawo i Sprawiedliwość	286
13.2.4. Ruch Palikota	290
13.2.5. Sojusz Lewicy Demokratycznej	291
13.3. Główne różnice między PO i PiS w kwestii euroatlantyckiego systemu bezpieczeństwa	293
13.4. Zakończenie	299

ROZDZIAŁ 14. Bezpieczeństwo zewnętrzne Polski w myśli politycznej Prawa i Sprawiedliwości. Analiza w kontekście Strategii Bezpieczeństwa Narodowego z 2007 roku – <i>Adrian Chojan</i>	
14.1. Wprowadzenie	301
14.2. Bezpieczeństwo międzynarodowe państwa – ujęcie teoretyczne	303
14.3. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego z 2007 roku – założenia i ocena ..	307
14.4. Bezpieczeństwo zewnętrzne Polski	313
14.4.1. Bezpieczeństwo militarne	313
14.4.2. Bezpieczeństwo energetyczne	315
14.4.3. Bezpieczeństwo ekonomiczne	316
14.5. Rola wspólnoty transatlantyckiej	317
14.6. Zakończenie	319
ROZDZIAŁ 15. Polska wobec zmian w euroatlantyckim systemie bezpieczeństwa – <i>Tomasz Paszewski</i>	
15.1. Wprowadzenie	321
15.2. Stany Zjednoczone a bezpieczeństwo Europy	322
15.3. Europejskie zdolności obronne	326
15.4. Płaszczyzny współpracy wojskowej w Europie	329
15.5. Rosja a bezpieczeństwo regionalne Polski	332
15.6. Polityka obronna Polski	334
15.7. Zakończenie	338
ZAKOŃCZENIE. Rola systemu euroatlantyckiego w wielobiegunowym świecie w kontekście kształtowania się nowego ładu globalnego. Raport z badań empirycznych – <i>Józef M. Fiszer</i>	
.....	339
Bibliografia	353
<i>Summary</i>	375
<i>Резюме</i>	379
Indeks nazwisk	383
Noty o autorach	387